

PRIEŠGAISRINIŲ KOPĖČIŲ PRIEŽIŪROS INSTRUKCIJA

Šioje instrukcijoje pateikiamos bendrosios priežiūros rekomendacijos priešgaisrinėms (evakuacinėms) kopėčioms, montuojamoms pastatuose, stoguose ar pramoninėse aplinkose. Instrukcija parengta atsižvelgiant į bendruosius priešgaisrinės saugos, tvirtinimo, konstrukcinius reikalavimus ir informaciją, nurodytą metalo-gaminiai.lt svetainėje.

1. BENDRIEJI REIKALAVIMAI

1. Konstrukcija

- Kopėčios turi būti pagamintos iš tvirtų, nedegių medžiagų, dažniausiai plieno (cinkuoto ar dažyto milteliniu būdu), atitinkančių Lietuvos Respublikos galiojančius standartus bei teisės aktų reikalavimus.
- Priešgaisrinės kopėčios turi atitikti aukščio, pločio, turėklų (apsauginių lankų) bei kitus parametrus, numatytus projektinėje dokumentacijoje.

2. Montavimas

- Kopėčios turi būti tinkamai ir patikimai tvirtinamos prie pastato ar kitos konstrukcijos – tvirtinimo elementai (varžtai, inkarai) privalo būti kokybiški.
- Montavimą ir pirmąjį patikrinimą atlieka kvalifikuoti specialistai.
- Sumontavus kopėčias, svarbu įsitikinti, kad nėra tarpų, kuriuose galėtų užsikabinti drabužiai ar įstrigti kojos; turi būti užtikrintas saugus ir patogus lipimas.

3. Eksploatavimo paskirtis

- Priešgaisrinės kopėčios skirtos tik avariniam (evakuaciniam) išėjimui, kilimui/pasiekimui specialiųjų tarnybų atstovams, gaisro gesinimui ar kitoms su evakuacija susijusioms funkcijoms.
 - Įmonėse ir kituose objektuose kopėčios gali būti naudojamos ir periodiniams stogo priežiūros darbams, tačiau būtina laikytis saugumo reikalavimų.
-

2. PERIODINĖ PATIKRA

2.1. Apžiūros dažnumas

1. Periodinė (reguliari) patikra

- Rekomenduojama kasmetinė ar bent jau kas dvejus metus atliekama vizualinė apžiūra.
- Patikros metu tikrinamas kopėčių tvirtinimas, atsparumas korozijai, suvirinimo siūlės, laiptelių, apsauginių lankų (jeigu yra) būklė.

2. Sezoninė patikra

- Priklausomai nuo oro sąlygų (ypač žiemą, kai yra šalčio, sniego ir ledo), rekomenduojama pavasarį bei rudenį vizualiai patikrinti konstrukciją ir tvirtinimo elementus – ar nėra naujai atsiradusių pažeidimų, korozijos ar įlenkimų.

3. Neatidėliotina patikra

- Po stichinių nelaimių, itin stiprių vėjo gūsių, pastato fasado remonto, gaisro, sprogimų ar kitų incidentų.
- Pastebėjus pažeidimus (lūžius, stiprias deformacijas), kopėčias nedelsiant reikia nuodugniai įvertinti ir, jei būtina, remontuoti arba keisti.

2.2. Patikros eiga

1. Vizualinis konstrukcijos vertinimas

- Apžiūrėti, ar konstrukcija nepažeista, ar nėra deformacijų, įtrūkimų, suirusių suvirinimo siūlių.
- Įvertinti, ar nėra korozijos židinių (ypač ties suvirinimo siūlėmis, tvirtinimo elementais).
- Patikrinti, ar nėra nusidėvėjusių, palaidų ar atsilaisvintų tvirtinimo varžtų, spaustuvų ar inkarų.

2. Tvirtinimo elementų patikra

- Varžtus, veržles, inkarus priveržti iki reikiamo stiprumo.
- Įvertinti, ar tvirtinimo taškai neįtrūkę, ar nėra atsiskuksniavusių paviršinių sluoksnių.

3. Apsaugos priemonių ir detalių tikrinimas

- Jeigu kopėčios turi apsauginius lankus, patikrinti jų išlinkimą, tvirtinimo būklę.
- Jeigu kopėčios turi turėklus ar saugos vartelius, įsitikinti, kad jie laisvai juda ir tinkamai užsirakina.
- Patikrinti visas gumines, plastikines ar kitų medžiagų dalis (jei tokių yra).

4. Judančių dalių patikra

- Jei kopėčios turi kokių nors sudedamų, sulankstomų ar kitų judančių dalių (pvz., kabinamos sulankstomos kopėčios), patikrinti lankstus, vyrius.
- Užtikrinti, kad dalys nekliūna viena už kitos, nėra išlinkusių mechanizmų.

3. PRIEŽIŪRA IR REMONTAS

1. Valymas

- Nuo kopėčių reguliariai nuvalyti dulkes, purvą, chemines medžiagas (pvz., druskas žiemą).

- Valant naudoti minkštus šepetėlius ar šluostas, be aštrių metalinių šerelių, kad nepažeistumėte apsauginio sluoksnio (cinko, dažų).

2. Apsauginis sluoksnis

- Jei kopėčios cinkuotos, atsiradus korozijai, pažeistą vietą reikia nuvalyti iki sveiko metalo ir atnaujinti cinko dangą (specialiomis priemonėmis ar karštuoju cinkavimu).
- Jei kopėčios dažytos miltelinio būdu, pažeistas vietas atitinkamai perdažyti naudojant tam skirtus miltelinius dažus arba kitus suderintus dažymo būdus.
- Dažų, cinko dangos pažeidimai turi būti atnaujinami nedelsiant, kol korozija neišplito.

3. Suvirinimo siūlių ir detalių remontas

- Pastebėjus įtrūkimus ar atsisluoksniavimą suvirinimo siūlėse, būtina kreiptis į kvalifikuotus suvirintojus arba gamintoją dėl remonto.
- Savarankiškas suvirinimas nerekomenduojamas, nebent darbus atlieka asmuo, turintis reikiamą kvalifikaciją ir naudojantis tinkamas medžiagas.

4. Keičiamų dalių užsakymas

- Bet kokias stipriai pažeistas laiptelių, rėmo ar apsauginių lankų dalis keisti naujomis, atitinkančiomis originalias konstrukcines ir kokybės charakteristikas.
- Naudoti tik sertifikuotus tvirtinimo elementus ir medžiagas.

4. SAUGUMO REIKALAVIMAI IR NAUDOJIMO TVARKA

1. Naudojimas pagal paskirtį

- Priešgaisrinės kopėčios pritaikytos avariniams atvejams, todėl neturi būti naudojamos kaip kasdieninės kopėčios krovinių kėlimui ar kitoms, projektinėje dokumentacijoje nenumatytoms užduotims.
- Draudžiama be reikalo laikyti ant kopėčių sunkias papildomas konstrukcijas, nešulius ar kitus objektus, galinčius pakenkti kopėčių tvirtumui.

2. Individualios apsaugos priemonės (darbiniai atvejai)

- Jei kopėčiomis naudojasi darbuotojai stogo ar fasado darbams, būtina dėvėti galvos apsaugą (šalmą), avėti neslidžią avalynę, naudoti saugos diržus (prisegant prie inkarinių taškų ar prie kopėčių apsauginių lankų, jei tai leidžia konstrukcija).
- Laipteliais lipti draudžiama, jeigu jie apledėję, šlapi ar kitaip slidūs, nebent naudojamos specialios ledo/sniego valymo priemonės ar naudojami papildomi užlipimo saugos sprendimai.

3. Apribojimai

- Nedraudžiama trumpai (iki nurodyto leistino svorio) užlipti vienam ar dviem asmenims tuo pačiu metu, tačiau visada reikia vadovautis gamintojo ir teisės aktų reikalavimais dėl maksimalios apkrovos.
- Griežtai draudžiama pažeisti konstrukcijos vientisumą gręžiant papildomas skylės, karpant, lenkiant ar kitaip savavališkai modifikuojant kopėčių konstrukciją.

5. DOKUMENTACIJA IR ATSAKOMYBĖ

1. Dokumentų pildymas

- Po kiekvieno patikrinimo rekomenduojama pildyti **priežiūros žurnalą**, kuriame žymimas patikros data, atsakingas asmuo, pastebėti trūkumai ir atlikti darbai (remontas, keitimas).
- Jeigu kopėčios priklauso įmonės ar viešojo pastato infrastruktūrai, šią informaciją būtina pateikti atsakingam saugos specialistui arba priešgaisrinės saugos tarnybai.

2. Atsakingi asmenys

- Įmonėse atsakingas asmuo (paprastai darbų saugos specialistas) privalo užtikrinti, kad kopėčios atitinka reikalavimus, yra prižiūrimos nustatytais terminais.
- Atnaujinus, suremontavus kopėčias, būtina pateikti atnaujintą informaciją atsakingai institucijai (jei tokia pareiga nustatyta teisės aktuose).

3. Garantijos ir atitikties deklaracijos

- Laikantis gamintojo nurodymų, kopėčios paprastai turi garantinį laikotarpį.
- Kilus abejonių dėl kopėčių saugumo, rekomenduojama kreiptis į gamintoją arba atestuotą specialistą dėl papildomų bandymų ar eksperto išvados.

6. REKOMENDUOJAMAS PRIEŽIŪROS GRAFIKAS

Toliau pateikiamas pavyzdinis priežiūros darbų grafikas, kurį galima pritaikyti priklausomai nuo objekto specifikos:

Darbai / Dažnumas	Pavasaris	Ruduo	Kartą per metus
Vizualinė apžiūra	✓	✓	✓
Tvirtinimo elementų patikra	✓	✓	✓
Apsauginio sluoksnio būklės vertinimas	✓	✓	✓
Suvirinimo siūlių patikrinimas	-	-	✓
Judančių dalių (jei tokių yra) patikra	-	-	✓

Remonto / keitimo darbai	-	-	pagal poreikį
--------------------------	---	---	---------------

(“-“ žyma reiškia, kad paprastai to daryti nebūtina, nebent yra indikacijų.)

7. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

- Ši priežiūros instrukcija yra rekomendacinio pobūdžio. Jeigu Lietuvos Respublikos įstatymai ar kiti teisės aktai nustato papildomus reikalavimus, būtina jų laikytis.
- Reguliari ir tinkama priešgaisrinių kopėčių priežiūra yra kritiškai svarbi užtikrinant žmonių saugą, galimybę efektyviai evakuotis bei sumažinant riziką ekstremalių situacijų metu.

Papildoma informacija

Daugiau informacijos apie priešgaisrinių ir kitų pramoninių kopėčių tipą, konstrukciją bei montavimo galimybes rasite metalo-gaminiai.lt/kopecios. Esant klausimams dėl konkrečių projektų ar specialių reikalavimų, kreipkitės į atestuosius statybos ar priešgaisrinės saugos specialistus.